

Africký mor ošípaných (AMO) u domácich ošípaných a diviakov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky Bratislava

- akútna, vysoko nákazlivá choroba domácich ošípaných a diviakov
- prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieraťom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvieraťa, prípadne konzumáciou tepelne neopracovaných produktov z infikovaných zvierat
- prejavuje sa vysokou horúčkou (až 42°C), ktorá môže trvať až niekoľko dní, apatiou, krvácaninami v podkoží, na miazgových uzlinách, vnútorných orgánoch a zväčšenou slezinou
- u gravidných prasníc sa prejavuje potratmi
- charakteristický vysokou, takmer 100% úmrtnosťou zvierat
- **Ide o neliečiteľnú chorobu, ktorá ale nie je prenosná na ľudí a iné druhy zvierat**

Chovy ošípaných – prevencia

- ✓ dodržiavať v chovoch **zásady biologickej bezpečnosti** (dôkladné oplotenie farmy, dezinfekčné brody, evidencia a kontrola pohybu dopravných prostriedkov a osôb, prezliekanie zamestnancov a návštevníkov farmy, dodržiavať čierno-biely systém)
- ✓ **zamedziť uniknutiu diviakov** do areálu farmy, prípadne ich kontaktu s krmivom a stelivom
- ✓ rešpektovať **zákaz skrmovania kuchynských odpadov** a výrobkov z diviacieho mäsa
- ✓ **zákaz skladovať krmivo** pre ošípané v dosahu diviakov
- ✓ **zákaz skladovať podstielkovú slamu** v dosahu diviakov min. 90 dní pred jej použitím
- ✓ pravidelné klinické prehliadky zvierat v chove

Užívatelia poľovných revírov (diviaky) – prevencia

- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od všetkých nájdených **uhynutých diviakov**
- ✓ neškodné odstránenie kadáverov uhynutých diviakov do **kafilérie alebo hlbokým zakopaním (2m) resp. spálením na mieste úhynu**
- ✓ intenzívny odlov diviacej zveri (selektívny) počas celého roka a vyšetrenie všetkých **chorých a podozrivých diviakov**
- ✓ dodržiavanie normovaných kmeňových stavov, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie, lovom všetkých vekových kategórií
- ✓ **zákaz prikrmovania diviakov** (výnimka iba za účelom vnadenia)
- ✓ dodržiavanie **biologických zásad** pri manipulácii s telami a vývrhmi z ulovených diviakov
- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie **od ulovených diviakov podľa inštrukcií RVPŠ**

Prenos nákazy prostredníctvom ľudského faktora- Odhadzovanie zvyškov potravín iba do uzatvárateľných nádob na potraviny !

Na Slovensku sa AMO doposiaľ nikdy nevyskytol, avšak v súčasnosti sa vyskytuje vo viacerých krajinách – na Ukrajine, v Poľsku, Maďarsku, Českej republike, Belgicku, v pobaltských krajinách a vo východnej Európe. Najväčším nebezpečenstvom rozšírenia AMO na územie SR predstavuje možné zavlečenie nákazy prostredníctvom infikovaných diviakov alebo ľudským faktorom .
Preventívna vakcinácia diviakov a domácich ošípaných nie je možná.

ŠVPS SR

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Biologické zásady manipulovania s ošipanými na farme

Riziká Afrického moru ošipaných

Riziká AMO

Vírus postihuje domáce ošipané a diviaky, je charakteristický vysokou, takmer 100 % úmrtnosťou vnímavých zvierat. Vírus AMO je v prostredí veľmi odolný. Každý chovateľ by mal aplikovať všetky predpísané opatrenia biologickej ochrany chovu aby tak ochránil svoje ošipané.

Diviak

AMO je prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhybnutým zvieratom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvierata.

Ľudia

Nesmú porušovať požiadavky na biologickú bezpečnosť ochrany chovu.

Krmivo

Krmivo pre ošipané sa nesmie dostať do kontaktu s diviakmi.

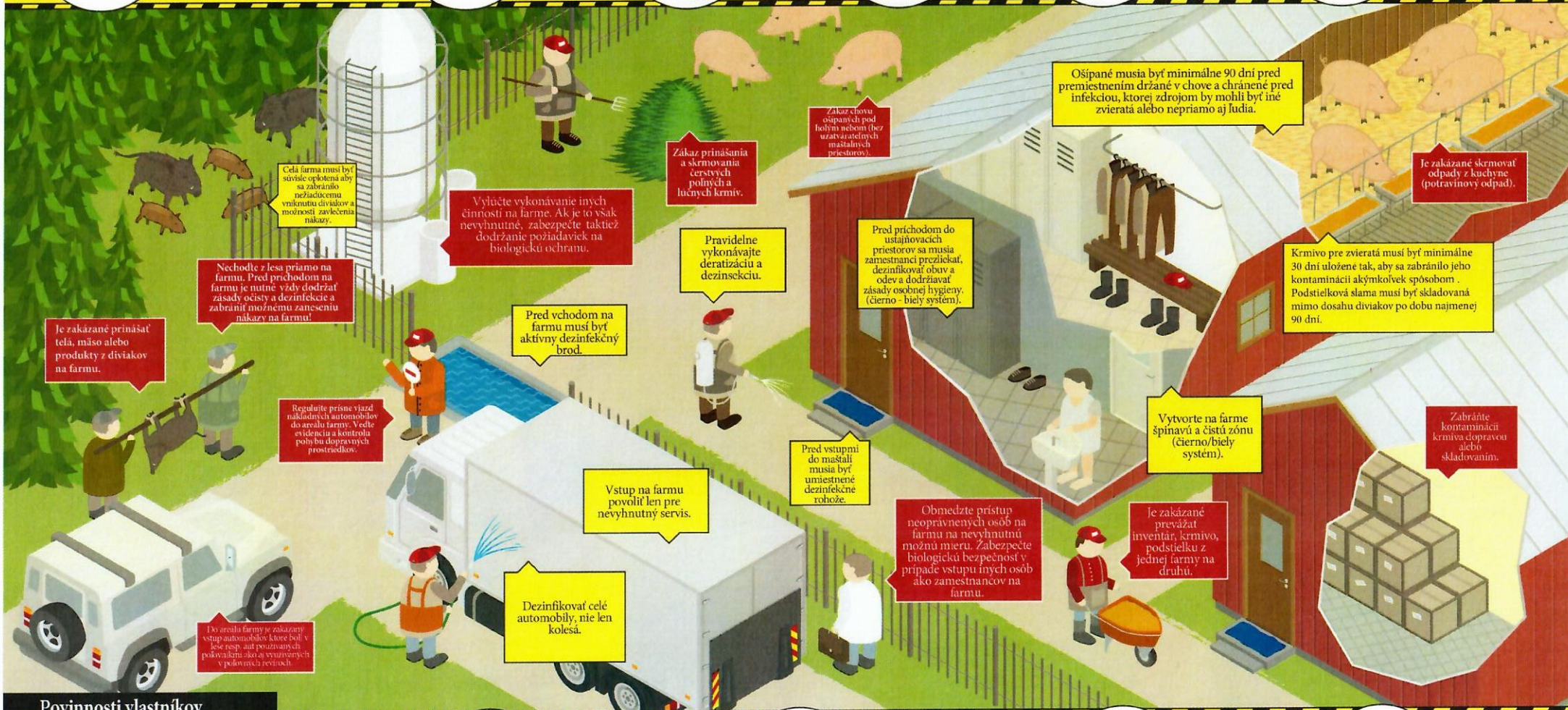
Preprava

Infikovaný materiál kontaminuje dopravný prostriedok. Je dôležité dôsledná dezinfekcia!

Ostatné faktory

Teoretický prenos vírusu z iných zvierat (myši, vtáky, hmyz,...)

Povinnosti vlastníkov

Farmár musí zabezpečiť aby všetci jeho zamestnanci si boli vedomí a dodržiavali biologické opatrenia na ochranu chovu; to isté platí pre ich rodinných príslušníkov či ine osoby, ktoré môžu vstupovať na farmu za stanoveným účelom (veterinárny lekár, elektrikár, ...)

Farmár musí vypracovať plán ochrany chovu pred zavlečením AMO, zaslať ho na schválenie RVPS, plán plniť a dodržiavať a jeho plnenie riadne dokumentovať.

Rizikové oblasti AMO a domáce zabiľáky: dodržiavať národnú legislatívu, pokiaľ ide o realizáciu domácich zabiľákov a kontaktovať veterinárneho lekára na odobratie vzorky a vylúčenie AMO. Ohlásiť na príslušnú RVPS domácu zabiľáku najmenej 1 pracovný deň pred jej vykonaním.

Pri podozrení z ochorenia alebo pri akomkoľvek ochorení zvierat je farmár povinný privolať veterinárneho lekára a oznámiť túto skutočnosť na príslušnú RVPS.

Všetky chovy ošipaných musia byť zaregistrované v CEHŽ.

ŠVPS SR

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Biologické zásady manipulovania s diviakmi

Riziká

Africký mor ošipaných (AMO)
Vírus postihuje domáce ošipané a diviaky, je charakteristický vysokou, takmer 100 % úmrtnosťou vnímavých zvierat. Vírus AMO je v prostredí veľmi odolný. Šírenie AMO je možné zastaviť likvidáciou všetkých infekčných materiálov (zdrojov nákazy) z prostredia.

Diviak
Vírus AMO je prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieratom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvierata.

Uhynutý diviak v lese
Telo uhynutého diviaka je infekčné v prostredí aj niekoľko mesiacov.

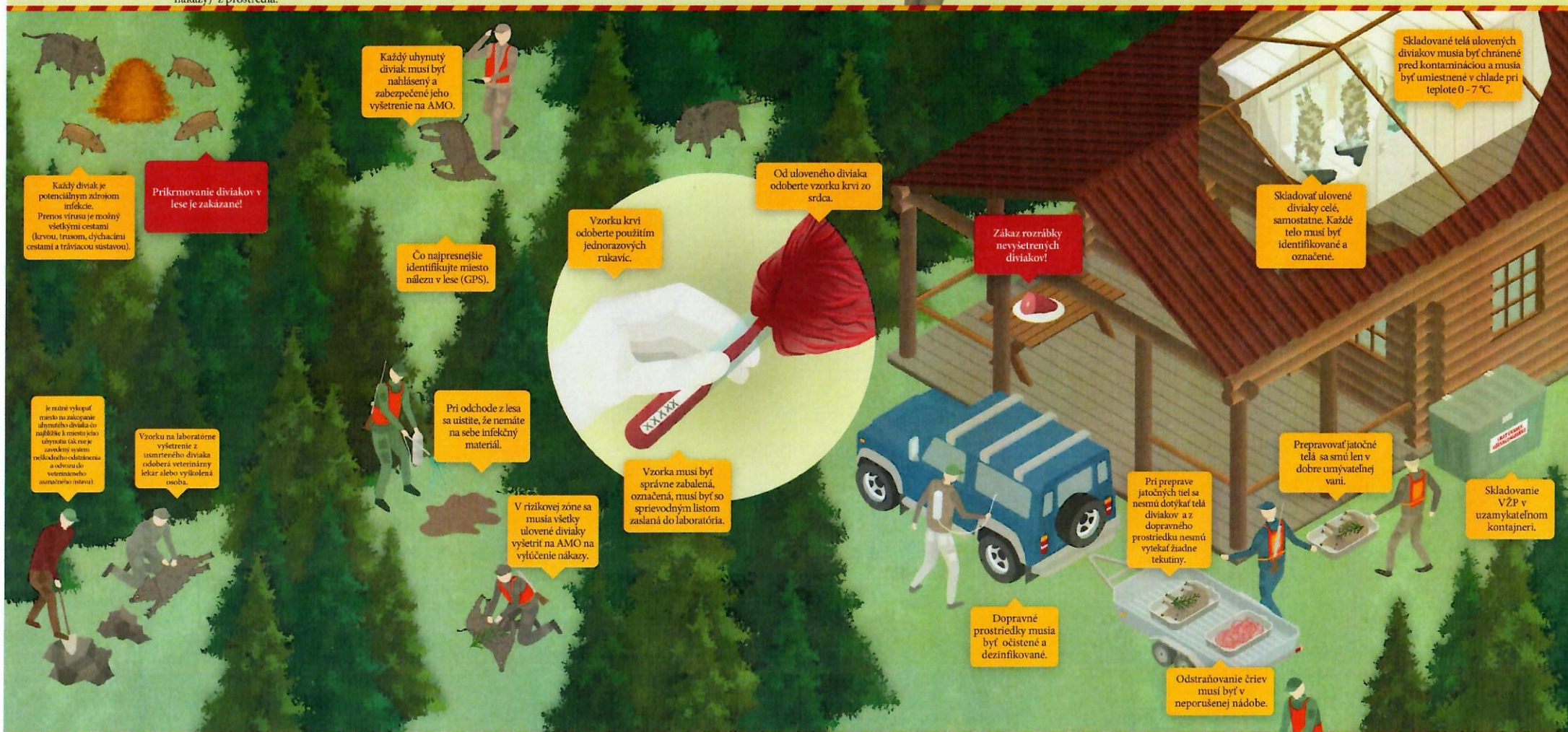
Ľudia
Pozor na prenos! - obuv, oblečenie poľovnícke vybavenie a potreby...

Preprava
Infikovaný materiál kontaminuje dopravný prostriedok. Je dôležitá dôsledná dezinfekcia!

Zariadenia v lese
Je zakázané skladovať v lese zvyšky potravín, ovocia z lesa, medu a iné...

Každý diviak je potenciálnym zdrojom infekcie. Prenos vírusu je možný všetkými cestami (krvou, trusom, dýchacími cestami a trávovou sústavou).

Prikrmovanie diviakov v lese je zakázané!

Každý uhynutý diviak musí byť nahlásený a zabezpečené jeho vyšetrenie na AMO.

Čo najpresnejšie identifikujte miesto nálezu v lese (GPS).

Vzorku krvi odoberiete použitím jednorazových rukavíc.

Od uloveného diviaka odoberiete vzorku krvi zo srdca.

Zákaz rozrábky nevyšetrených diviakov!

Skladovať ulovené diviaky celé, samostatne. Každé telo musí byť identifikované a označené.

Skladované telá ulovených diviakov musia byť chránené pred kontamináciou a musia byť umiestnené v chlade pri teplote 0 - 7 °C.

Je nutné vykopať miesto na zakopanie uloveného diviaka čo najbližšie k miestu jeho ulovenia tak neje zamedzený prístup riešiteľského oddelenia a odborníka veterinárneho úradného (štátneho).

Vzorku na laboratórne vyšetrenie z usmrteného diviaka odoberá veterinárny lekár alebo vyškolená osoba.

Pri odchode z lesa sa uistite, že nemáte na sebe infekčný materiál.

V rizikovej zóne sa musia všetky ulovené diviaky vyšetrit na AMO na vylúčenie nákazy.

Vzorka musí byť správne zabalená, označená, musí byť so sprievodným listom zaslaná do laboratória.

Dopravné prostriedky musia byť očistené a dezinfikované.

Pri preprave jatčných tel sa nesmú dotýkať tela diviakov a z dopravného prostriedku nesmú vytekať žiadne tekutiny.

Prepravovať jatčné telá sa smú len v dobre umývateľnej vani.

Skladovanie VŽP v uzamykateľnom kontajneri.

Odstaňovanie čriev musí byť v neporušenej nádobe.

Pri love sa musí brať do úvahy, že každý ulovený resp. uhynutý diviak môže byť potenciálnym nosičom vírusu. Preto je veľmi dôležité zabezpečiť biologickú bezpečnosť na každom kroku. Dôsledná implementácia opatrení biologической bezpečnosti manipulácie s diviakmi znižuje riziko prenosu vírusu a prispieva k jeho eliminácii z voľnej prírody.

Oblasť rizík pre AMO: laboratórne vyšetrenie tel uhynutých diviakov v rámci celej SR.

Po poľovačke je nevyhnutné vyčistiť a dezinfikovať všetky povrchy materiálov a predmetov, ktoré mohli byť v styku s infekčným materiálom (oblečenie, obuv, zbrane, dopravné prostriedky, iné lovecké vybavenie). Je zakázané nosiť tieto predmety do chovu ošipaných minimálne 48 hodín.

Nekontrolovaný presun tel diviakov je zakázaný, až do zistenia výsledkov laboratórneho vyšetrenia. Telo diviaka musí byť skladované, tak aby neprišlo ku kontaminácii.

Pokyny na dezinfekciu a použitie odporúčaných dezinfekčných prostriedkov je dostupný na internete www.svps.sk, resp. informácie získate na príslušnej RVPS. Vzorky musia byť doručené do laboratória bez zbytočného odkladu.